

CUPRINS

<i>Introducere</i>	7
I. INSTITUȚII ȘI FORME DE GUVERNĂMÂNT	15
Domnia	15
Monarhia	36
Republica	57
II. INSTITUȚII CU CARACTER LEGISLATIV	61
Adunările ad-hoc	61
Parlamentul	68
Marea Adunare Națională	90
III. INSTITUȚII CU CARACTER EXECUTIV-ADMINISTRATIV	93
Guvernul	93
IV. JUSTIȚIA	116
V. INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT, DE ȘTIINȚĂ ȘI DE CERCETARE	129
Școala	129
Academia Română	157
Cercetarea științifică	176
VI. BISERICA	187
VII. INSTITUȚII DE APĂRARE, ORDINE PUBLICĂ, SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	207
Armata	207
Jandarmeria	251
Poliția	258
Serviciul Special de Informații (S.S.I.)	266
Securitatea Statului (D.S.S.)	268
Serviciul Român de Informații (S.R.I.)	270
Serviciul de Informații Externe (S.I.E.)	273

VIII. MASS-MEDIA	275
Presa tipărită	275
Radiodifuziunea	288
Televiziunea	289
IX. EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	294
Repere cronologice ale evoluției mișcării sportive din România în secolele XIX și XX	295
<i>Bibliografie selectivă</i>	301

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2008

Ediție acreditată de *Ministerul Educației, Tineretului și Cercetării*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OLTEANU, CONSTANTIN

Instituții ale României moderne și contemporane / Constantin Olteanu.

– București, Editura Fundației *România de Mâine*, 2008

ISBN 978-973-163-254-4

342.53 (498)

355 (498)

371 (498)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv
autorului/autorilor*

Redactor: Constantin FLOREA
Tehnoredactare: Marcela OLARU,
Coperta: Cornelia PRODAN

Bun de tipar: 24.06.2008; Coli tipar: 19
Format: 16/70×100

Editura Fundației *România de Mâine*
Bulevardul Timișoara nr.58, București, Sector 6
Tel./Fax: 021/444.20.91; www.spiruharet.ro
e-mail: contact@edituraromaniademaine.ro

REZUMAT

Volumul de față tratează evoluția principalelor instituții ale României în epocile modernă și contemporană, reprezentând o înmănunchere de minimonografii, conținutul său fiind centrat pe ideea fundamentală conform căreia toate instituțiile contribuie la realizarea obiectivelor statului din epoca istorică dată. Fiecare instituție este înfățișată în dinamica ei, în proporții adecvate, în funcție de importanța sa în istoria țării noastre de-a lungul secolelor XIX și XX. Având în vedere spațiul limitat, faptul că în legătură cu fiecare din instituții există o bogată literatură, în prezentul curs nu ne-am propus o prezentare exhaustivă, ci o abordare selectivă a activității acestora care să permită cititorilor să se edifice asupra genezei, locului și rolului lor în societatea românească, precum și a raporturilor cu instituții similare din alte țări.

Lucrarea este structurată pe 9 capitole, iar instituțiile care fac obiectul abordării noastre sunt grupate într-o anumită ordine. În capitolul I sunt tratate **INSTITUȚIILE ȘI FORMELE DE GUVERNĂMÂNT**. Analiza începe cu **DOMNIILE REGULAMENTARE** și cu activitatea desfășurată de domnii din această perioadă în plan politic și social-cultural, ale căror realizări vor constitui punctul de plecare pentru făurirea unui stat român modern. Un spațiu important este destinat **DOMNIEI LUI ALEXANDRU IOAN CUZA**, reformelor întreprinse de acesta în domeniile politic, social, militar, juridic, cultural-științific, pentru propulsarea României în rândul statelor moderne. Domnia lui **CAROL I** este marcată de adoptarea Constituției din 1866, de participarea României la războiul pentru independență, de obținerea și consolidarea independenței absolute. **MONARHIA** este tratată, în liniile ei esențiale, de la instaurare, în 1881, până în 1947, prezentându-se atitudinea instituției monarhice față de evenimentele importante din istoria țării precum: războaiele țărănești din 1888 și 1907, războaiele balcanice și Primul Război Mondial, apoi în primul deceniu postbelic. O tratare diferențiată este rezervată domniei lui **CAROL II**, adept al unui regim totalitar-dictatorial, precum și particularităților în care regele **MIHAI I** și-a desfășurat activitatea în timpul celui de al Doilea Război Mondial și ale dictaturii antonesciene, dar și în situația creată în anii 1944-1947, în condițiile ascensiunii comuniștilor la putere, când activitatea monarhului a fost mult limitată. În ce privește forma de guvernământ **REPUBLICA**, după o succintă evocare a manifestării curentului republican, antimonarhic, cursul prezintă evoluția acestei forme în perioada de după 30 decembrie 1947 până în zilele noastre.

În capitolul II sunt tratate instituțiile cu caracter LEGISLATIV din perioadele modernă și contemporană. ADUNĂRILE AD-HOC au fost constituite în urma hotărârii Congresului de la Paris din 1856 al celor șapte puteri europene cu scopul de a revizui Regulamentele Organice în conformitate cu dorințele românilor. Divanurile sau Adunările ad-hoc au reprezentat unul din momentele importante ale luptei pentru făurirea statului național român. Activitatea acestora s-a aflat la temelia Unirii din 1859. Ideea dominantă în dezbaterile Divanurilor ad-hoc a reprezentat-o Unirea celor două principate. Pentru prima dată în istorie, la aceste adunări erau reprezentați și țărani: din 100 de deputați, în Țara Românească, 17 erau țărani, iar în Moldova, din 85 de deputați, 15 erau țărani. În dezbateri s-au făcut propuneri referitoare la rezolvarea problemei agrare, precum și la oferirea coroanei cu ereditatea tronului unui principe străin etc. Pe baza examinării rezoluțiilor celor două Divanuri ad-hoc și a propriilor constatări, reprezentanții puterilor garante au redactat un raport, înaintat Conferinței de la Paris, care, în august 1858, a stabilit viitorul statut politic și social-administrativ al Principatelor: cele două țări vor purta numele de Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, fiecare cu domn, guvern și adunare legiuitoare proprii; se înființează Comisia Centrală pentru elaborarea legilor de interes comun și Curtea de Casație, comune pentru ambele Principate, cu sediul la Focșani, au fost adoptate și alte prevederi menite să contribuie la progresul economic și social-politic al Principatelor Române.

PARLAMENTUL este prezentat ca o creație a epocii moderne, țara de baștină fiind Anglia, instituție însușită în timp și de statele europene continentale. În volum sunt menționate atribuțiile și competențele generale, de principiu, ale acestei instituții legislative. În continuare, sunt prezentate formele incipiente ale instituției parlamentare în Principatele Române, din perioada Regulamentelor Organice, când s-au instituit adunări pe bază de sufragiu, având drept scop exercitarea activității legislative și, în același timp, limitarea puterii șefului statului, care până atunci era absolută. Ca urmare, Obșnuita adunare obștească și Obșteasca adunare extraordinară sunt considerate ca marcând actul de naștere al parlamentarismului în România. După Unirea Principatelor, Alexandru Ioan Cuza a unificat cele două adunări, creându-se Parlamentul, care a adoptat o serie de legi de mare importanță pentru înaintarea României pe calea progresului economico-social. La 2 mai 1864, Cuza a dizolvat Parlamentul, propunând documentul Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris, aprobat prin plebiscit, care a prevăzut un Parlament bicameral: Camera Deputaților și Senatul, formulă preluată și de Constituția din 1866. În continuare, în curs sunt prezentate evenimentele importante în care Parlamentul a fost implicat, precum: aprobarea actului proclamării independenței în 1877 și sprijinirea guvernului în timpul războiului pentru independență; aprobarea reprimării răscoalei țăranilor din 1907; aprobarea participării României la cel de-al doilea război balcanic; aderarea României la Antantă, în anul 1916, și intrarea ei în Primul Război Mondial; adoptarea legii reformei agrare și a legii electorale; rolul Parlamentului în perioada interbelică, până la adoptarea Constituției din 1938 în baza căreia regele Carol al II-lea a transformat Parlamentul într-un auxiliar al puterii dictatoriale. În urma alegerilor

din noiembrie 1946, câștigate de Blocul Partidelor Democratice, s-a creat Parlamentul unicameral. La 30 decembrie 1947, monarhia a fost înlăturată, România devenind republică, sub denumirea de Republica Populară Română. La 28 martie 1948 au avut loc alegeri parlamentare în urma cărora s-a creat Marea Adunare Națională, formă care va dăinui până în decembrie 1989.

În curs se subliniază că pentru crearea instituțiilor moderne ale societății românești, în secolul XIX, factorii politici autohtoni au acționat cu energie și perseverență pentru a asimila ceea ce era asimilabil din experiența statelor occidentale, ținând seama de necesități, de oportunități și de condițiile concret-istorice din România.

În capitolul III sunt tratate instituțiile cu caracter executiv-administrativ, respectiv GVERNUL. După ce se expun o serie de considerații cu privire la principiul separării puterilor în stat și la modul în care acest principiu s-a manifestat în România pe întinderea celor două secole, sunt prezentate aspecte esențiale din activitatea guvernelor, de la formele incipiente până la situația din zilele noastre. În principiu, guvernul este format de partidul politic aflat la putere, însă experiența universală și cea românească au demonstrat că au fost multe situații în care au existat și guverne de coaliție. Momentele principale avute în vedere referitoare la activitatea guvernului sunt: perioada Regulamentelor Organice, perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza, puterea executivă în sistemul constituției din 1866, guvernul în împrejurările proclamării independenței în 1877 și ale războiului de independență, acțiunea guvernului în timpul mișcărilor sociale muncitorești-țărănești, implicarea executivului în domeniul politicii externe românești în diferite perioade din cele două secole, cauzele și consecințele instabilității guvernamentale. Fiind constituit de partidul politic aflat la putere, guvernul exprimă, în esență, capacitatea și experiența forțelor politice care l-au generat. Și în România au existat momente de tensiune între puterea legislativă și cea executivă, însă, în general s-a ajuns la un echilibru.

În strânsă legătură cu instituțiile cu caracter legislativ și executiv, în capitolul IV este prezentată JUSTIȚIA, cea de a treia componentă a puterii în stat. Este înfățișată organizarea judecătorească; în virtutea principiului separării puterilor, înscris în ambele Regulamente Organice, din Moldova și Țara Românească, justiția a fost separată de administrație și a primit o organizare independentă. Un alt moment important îl constituie perioada anilor 1859-1865, epoca mării opere legislative îndeplinite sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, prin care s-a realizat unificarea legislativă, constituindu-se, în linii esențiale, sistemul de drept modern necesar dezvoltării și consolidării capitalismului în țara noastră. Potrivit Legii de organizare judecătorească din timpul lui Cuza, s-au constituit următoarele instanțe: Judecătoriile de plasă, Tribunalele județene, Curțile de Apel, Curțile cu juri, Înalta Curte de Casație și Justiție. În continuare, este prezentată evoluția justiției, cu mutațiile pe care le-a cunoscut: până în 1918; în perioada interbelică; în anii 1944-1989, cu acumulările și schimbările de denumire a structurilor Justiției, cu obiectivele și modul de acțiune.

În conexiune cu tratarea structurilor legislative, executive și judecătorești sunt menționate acțiunile întreprinse de autoritățile române pentru menținerea unor

strânse raporturi dintre cele trei ramuri ale puterii. În volum se stăruie asupra eforturilor necesare pentru delimitarea cu rigurozitate a competențelor și atribuțiilor fiecăreia dintre cele trei ramuri ale puterii, precum și a raporturilor dintre acestea, elemente care s-au afirmat treptat, în timp. Pe lângă prezentarea semnificației și a progresului cunoscut de principiul separării puterilor în stat, a importanței sale teoretice și practice, lucrarea tratează evoluția fiecărei instituții, cu momentele importante din istoria sa, precum și legătura organică dintre ele. În același timp, se subliniază că, în unele momente ale istoriei, s-a manifestat tendința încălcării acestui principiu, încercându-se realizarea creșterii rolului puterii executive în detrimentul celei legislative și al celei judecătorești, prin instaurarea unui regim autoritar sau dictatorial, fenomene de care nici țara noastră nu a fost scutită. Constituția din 1991, revizuită în 2003, precizează explicit principiul separației puterilor în statul de drept și modalitățile de aplicare a lui.

Capitolul V este consacrat INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT, DE ȘTIINȚĂ ȘI DE CERCETARE. În primul rând este tratată ȘCOALA, începând cu activitatea desfășurată pentru instituirea învățământului primar public, obligatoriu și gratuit, în prima jumătate a secolului XIX, activitate continuată prin diversificarea și extinderea învățământului românesc, cu accent pe semnificația legislației adoptate în perioada lui Alexandru Ioan Cuza și pe importanța legii inițiate de Spiru Haret, acte normative care au cuprins principii perene, în consens cu gradul de dezvoltare economico-socială a României. Un spațiu important este destinat evoluției școlii românești, dezvoltării tuturor treptelor de învățământ, după Marea Unire din 1918, în condițiile perioadei interbelice, când nivelul învățământului liceal și superior românesc a ajuns la cote similare celui european. În ultima parte a capitolului sunt prezentate evoluția școlii în perioada socialistă, 1948-1989, impactul negativ pe care l-a avut, un timp, reforma învățământului din 1948, redresarea situației din învățământ după 1965, situația școlii în perioada postsocialistă.

ACADEMIA ROMÂNĂ reprezintă cel mai înalt for cultural-științific al României, o reuniune de valori din toate domeniile științei, artei și literaturii din țara noastră. După ce menționează formele incipiente de academii, în fapt instituții de învățământ, începând cu secolul XVI, din Țările Române, volumul înfățișează momentele importante din evoluția prestigioasei instituții: în 1866, ia ființă Societatea Literară Română; peste un an, aceasta a devenit Societatea Academică Română, iar în 1879 a fost declarată, prin lege, Institut Național, sub denumirea de Academia Română. În perioada 1848-1965, a funcționat cu numele de Academia Republicii Populare Române, iar între anii 1965-1989, cu numele de Academia Republicii Socialiste România. Din anul 1990 a revenit la denumirea tradițională – Academia Română. În lucrare se subliniază că în rândurile membrilor Academiei Române au figurat valoroase personalități ale științei, culturii și artei românești din fiecare epocă istorică, ce au realizat de-a lungul timpului lucrări de mare însemnătate pentru știința și cultura românească. Totodată, Academia Română a avut în cadrul său ilustre personalități din numeroase țări, iar academicienii români au participat și participă la numeroase manifestări științifice peste hotare.

Ca și în alte țări, și în România, în perioada de formare a statului modern, CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ a fost prioritar orientată spre domeniile istoriei și filologiei, chemate să argumenteze formarea limbii și a poporului român în spațiul Carpato-Danubiano-Pontic. În condițiile progreselor obținute în consolidarea statului după Unirea din 1859 și dobândirea independenței, în dezvoltarea industriei, agriculturii, transporturilor și comunicațiilor, cercetarea științifică a cuprins domenii noi, precum: matematica, fizica, chimia, științele tehnice, științele naturii. În același timp, s-a extins rețeaua cercetării și s-a dezvoltat baza ei materială, fapt ce și-a găsit expresia în crearea unor societăți științifice, universități, laboratoare, stațiuni experimentale, în acest ansamblu un rol important avându-l Academia Română. În perioadele interbelică și postbelică, cercetarea științifică românească a dobândit noi valențe, afirmându-se, prin efortul numeroșilor oameni de știință, în viața științifică mondială. În anul 2002, de pildă, existau 205 unități de cercetare, cu 10,2 mii de salariați¹, iar din cei 24.636 de cercetători prezenți în activitatea de cercetare-dezvoltare, 6.428 erau doctori în științe, iar 3.900 erau doctoranzi în diferite ramuri ale științei². În același an, au avut loc 12.271 de manifestări științifice, dintre care 4.008 cu participare internațională³. Totodată, au sporit an de an fondurile acordate activității de cercetare-dezvoltare. În prezent, activitatea de cercetare din țara noastră este aliniată la structurile de profil ale Uniunii Europene.

BISERICA este o instituție tratată în capitolul VI. În evoluția acestei instituții de-a lungul celor două secole sunt evidențiate următoarele aspecte mai importante: relațiile stat-Biserică; impactul produs de Legea secularizării averilor mănăstirești din 1863 asupra Bisericii; semnificația obținerii autocefaliei de către Biserica Ortodoxă Română în 1885; importanța prevederilor constituționale și a legislației adoptate cu privire la Biserică; adaptarea Bisericii Ortodoxe Române la condițiile create după Marea Unire din 1918; instituirea demnității de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în 1925; evoluția Bisericii Ortodoxe Române în perioada 1944-1989; situația instituției bisericești în perioada postdecembristă.

În capitolul VII sunt înfățișate INSTITUȚIILE PRIVIND APĂRAREA, ORDINEA PUBLICĂ, SIGURANȚA NAȚIONALĂ. Cum era firesc, un spațiu important este acordat în economia capitolului ARMATEI, a cărei evoluție, începând cu anul 1830, este marcată, pe de o parte, de importante evenimente în care oștirea a avut un rol de seamă, iar pe de altă parte, de prefacerile cunoscute de organismul militar în fiecare perioadă istorică: revoluția de la 1848; perioada domniei lui Cuza; participarea la războiul pentru independența, la al doilea război balcanic și la Primul Război Mondial; înnoirile organizatorice, progresele obținute în pregătire și dotare de către armată în perioada interbelică; alianțele politico-militare la care România a fost parte; participarea armatei române la al Doilea

---

¹ Academia Română, Societatea Română de Statistică, Fundația Națională pentru Știință și Artă, *Cunoaște România*, Editura Economică, București, 2004, p. 374

² *Ibidem*, p. 375

³ *Ibidem*, p. 377

Război Mondial (campania din Est și campania din Vest); situația armatei noastre în anii 1944-1989; situația armatei române în perioada postsocialistă.

Principalele instituții destinate asigurării ordinii publice sunt JANDARMERIA și POLIȚIA, prezentate în volum de la înființare, cu evoluția structurilor acestora, a rolului și misiunilor lor de-a lungul acestei evoluții, cooperarea dintre cele două instituții în îndeplinirea misiunilor, precum și cooperarea lor cu Armata, cu instituțiile destinate siguranței naționale și cu alte instituții. În timp, atât JANDARMERIA, cât și POLIȚIA au cunoscut numeroase schimbări organizatorice, însă misiunile lor fundamentale au rămas, în principiu, aceleași. În perioada 1948-1989, cele două structuri au fost desființate, înlocuite cu alte structuri, cu denumiri împrumutate, după model sovietic. Începând cu anul 1990, cele două instituții au fost reînființate, și-au redobândit vechea denumire, tradițională, precum și rolul și misiunile, specifice, stabilite prin legi speciale.

Prezentarea instituțiilor care au ca profil SIGURANȚA NAȚIONALĂ debutează cu SERVICIUL SPECIAL DE INFORMAȚII (S.S.I.), care a avut metamorfoza sa: în martie 1917, a fost creat Serviciul Special de Siguranță al Deltei Dunării, având ca misiune principală furnizarea de informații Marelui Cartier General al armatei române, aflat la Iași; în anul 1919, s-a transformat în Serviciul Special de Siguranță al Dobrogei; în același an, în cadrul Biroului 2 din Marele Stat Major, a fost înființat Serviciul Secret al Armatei, încadrat exclusiv cu personal militar; în anul 1925 a luat ființă Serviciul Special de Informații, ca un organ auxiliar al Marelui Stat Major; în 1934, acesta trece, din punct de vedere administrativ, în subordinea directă a Secretariatului general al Ministerului de Război, iar în 1940, în subordinea nemijlocită a Consiliului de Miniștri; în împrejurările anilor tulburi 1939-1940, acest serviciu a furnizat conducerii statului și conducerii armatei multe informații utile în luarea deciziilor; în anii celui de-al Doilea Război Mondial, Serviciul Special de Informații și-a adaptat activitatea la condițiile frontului și ale situației din țară; a stabilit relații de cooperare cu serviciul secret german-Abwer. După 1944, Serviciul Special de Informații a trecut în subordinea Ministerului de Război, iar din aprilie 1945, s-a aflat în coordonarea Președinției Consiliului de Miniștri până în 1951, când a fost desființat.

Crearea DEPARTAMENTULUI SECURITĂȚII STATULUI (D.S.S.) a fost precedată de unele structuri în domeniu, cu diferite denumiri. Astfel, în august 1948, în cadrul Ministerului de Interne, a luat ființă Direcția Generală a Securității Poporului (D.G.S.P.), cu misiunea de a apăra cuceririle democratice și de a asigura securitatea țării contra uneltirilor dușmanilor interni și externi, care, în martie 1951, a devenit Direcția Generală a Securității Statului (D.G.S.S.), cu atribuții în domeniul informațiilor interne și externe; în septembrie 1952, Securitatea s-a desprins din Ministerul de Interne, începând să funcționeze sub denumirea de Ministerul Securității Statului; în septembrie 1953, Ministerul Securității Statului s-a contopit cu Ministerul Afacerilor Interne, iar în iulie 1956, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, s-au înființat două departamente: Departamentul Securității și Departamentul Internelor. În iulie 1967, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, reorganizat, funcționa Departamentul Securității Statului (D.S.S.), condus de

Consiliul Securității Statului, care, în aprilie 1968, s-a desprins de Ministerul de Interne, funcționând ca organ central de stat, cunoscând mai multe restructurări. În 1978, a fost înființat Departamentul Securității Statului, condus de un ministru secretar de stat, care avea doi adjuncți: unul pentru securitatea internă, altul pentru securitatea externă a statului; în componerea (D.S.S.) intrau și trupele de securitate. Departamentul Securității Statului a fost desființat prin decizia Consiliului Frontului Salvării Naționale din 24 decembrie 1989, toate unitățile centrale și teritoriale ale acestui departament trecând în subordinea Ministerului Apărării Naționale. Oficial, Securitatea a fost desființată prin Decretul nr. 33, din 30 decembrie 1989, semnat de președintele Consiliului Frontului Salvării Naționale, Ion Iliescu.

SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII (S.R.I.) a fost înființat prin Legea nr. 14 din 24 februarie 1992, definit ca organul de stat specializat în domeniul informațiilor referitoare la siguranța națională a României, parte componentă a sistemului național de apărare. În volum se subliniază că, potrivit legii, activitatea Serviciului Român de Informații este organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, iar activitatea acestuia este controlată de Parlament. În legea menționată, sunt stabilite misiunile principale ale Serviciului Român de Informații, între care: organizează și execută activități în vederea culegerii, verificării și valorificării informațiilor, pentru prevenirea și contracararea oricăror acțiuni care constituie amenințări la siguranța națională; asigură apărarea secretului de stat, prevenirea scurgerii de informații și de date care nu pot fi divulgate; desfășoară activități cu caracter informativ și tehnic în scopul prevenirii și combaterii actelor teroriste. Pentru a-și îndeplini misiunile, Serviciul Român de Informații este autorizat să dețină și să utilizeze mijloace adecvate în scopul obținerii, verificării, prelucrării și stocării informațiilor privind siguranța națională. Conform legii, Serviciul Român de Informații este condus de către Consiliul director, organ deliberativ, format din directorul Serviciului Român de Informații, primul-adjunct și adjuncții directorului, șefii unor unități centrale și teritoriale. Serviciul Român de Informații poate stabili relații cu organisme similare din străinătate cu aprobarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

SERVICIUL DE INFORMAȚII EXTERNE (S.I.E.) a luat ființă, ca instituție distinctă, prin Legea nr. 1, adoptată de Camerele reunite ale Parlamentului la 22 decembrie 1997. Potrivit legii, Serviciul de Informații Externe este organul de stat specializat în domeniul informațiilor externe care privesc siguranța națională și apărarea României și a intereselor sale. În curs se subliniază că, asemenea Serviciului Român de Informații, și Serviciul de Informații Externe este componentă a sistemului național de apărare, iar activitatea sa are caracter de secret de stat și este organizată și coordonată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării aflându-se sub controlul Parlamentului. Conducerea Serviciului de Informații Externe se asigură de către un director, cu rang de ministru, numit de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, la propunerea Președintelui României. În Legea de înființare se precizează că Serviciul de Informații Externe este autorizat să folosească metodele necesare, să creeze și să dețină mijloacele adecvate pentru

obținerea, verificarea, evaluarea, valorificarea și stocarea datelor și a informațiilor referitoare la siguranța națională, în conformitate cu legea.

MASS-MEDIA este prezentă în capitolul VIII. Tratarea debutează cu înfățișarea evoluției presei tipărite, începând cu sfârșitul secolului XVIII în Țările Române, care se va afirma cu vigoare în marile momente ale istoriei naționale: revoluția de la 1848; Unirea de la 1859; cucerirea independenței la 1877 și împlinirea idealului național suprem prin Marea Unire din 1918. Cu timpul, presa scrisă s-a diversificat, abordând problematica economică, politică și socială. În volum se subliniază că în paginile ziarelor și revistelor au scris importanți oameni de știință, cultură și artă, oameni politici români, care au contribuit la clarificarea multor probleme ale țării, precum și la creșterea rolului și prestigiului presei. Un spațiu important este acordat activității presei democratice, de stânga, parte din aceasta aflându-se în ilegalitate. Presa democratică a acționat împotriva fascismului și revizionismului, a condamnat amputările teritoriale impuse României în 1940. În continuare, sunt prezentate activitatea presei tipărite în anii 1944-1989, implicarea politicului în orientarea presei, formele de manifestare a cenzurii, rolul organizațiilor gazetărești, activitatea agențiilor de presă din România, cu deosebire a Rador, Agerpres și Rompres. Lucrarea continuă cu prezentarea Radiodifuziunii și Televiziunii, subliniindu-se împrejurările istorice în care au apărut aceste instituții, rolul lor politico-social și cultural în diferite perioade. În încheiere, se menționează activitatea mass-media în condițiile perioadei postdecembriste.

În ultimul capitol al cursului, IX, sunt menționate principalele INSTITUȚII DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT românești din perioada modernă și contemporană, felul în care a fost organizată mișcarea sportivă din țara noastră și, în mod selectiv, rezultatele obținute de sportivii români pe plan național, continental și mondial, în acest spațiu cronologic. De asemenea, sunt prezentate dimensiunile organizării și ale bazei materiale ale mișcării sportive românești.

În încheiere, ne exprimăm convingerea că problematica prezentată în volum va fi utilă cititorului, ajutându-l să se edifice asupra originii, rolului și importanței fiecărei instituții în perioada istorică dată, cu părțile luminoase și cu cele întunecate, precum și asupra semnificației ansamblului instituțiilor în societatea românească, în secolele XIX și XX.